

Vuosikertomus 2021

Supernovat -hanke

Sisällys

1. Yleistä hankkeesta	1
2. Toiminta käynnistyy.....	1
3. Ryhmätoiminta ja tapahtumat.....	2
3.1. Ryhmätoiminnan tuloksia	3
4. Koulutukset.....	5
5. Viestintä ja vaikuttaminen	6
6. Henkilöstö.....	7

1. Yleistä hankkeesta

Supernovat-hanke on Naistenkartano ry:n ja Vailla vakinaista asuntoa ry:n yhteinen kolmivuotinen projekti, jota rahoittaa STEA. Hankeidea syntyi Naistenkartanon ja VVA:n ideasta soveltaa Naistenkartanon NOVAT -vertaisryhmäohjelmaa naisille, jotka elävät haastavissa tilanteissa päihdemaailmassa, vankiloissa tai asunnottomana. VVA:n kokemusasiantuntija ja Naistenkartanon ryhmänohjaaja loivat NOVAT-ryhmistä uuden matalan kynnyksen version, jota pilotoitiin Hämeenlinnan vankilan kuntoutusosastolla ja Suur-Helsingin Valkonauha ry:n Liisankodilla.

Keväällä 2021 toiminnalle myönnettiin hankeavustus, jonka myötä hankkeeseen palkattiin projektipäällikkö, kaksi kokemusasiantuntijaa ja kaksi ryhmätoiminnan ohjaajaa jatkamaan kehittämistyötä.

Supernovat-hankkeen tavoitteena on tukea haavoittuvassa tilanteessa elävien naisten hyvinvointia ja identiteetin vahvistumista sekä madaltaa kynnystä avun hakemiselle. Vertaisuuteen perustuvassa ryhmätoiminnassa luodaan siltoja naisten ja ammattilaisten välille, pohditaan omaa elämää ja identiteettiä naisena, tunnistetaan rooliodotuksia sekä annetaan naisille työkaluja tehdä oman näköisiä valintoja ja toimia sosiaalisissa suhteissa.

Hankkeen kohderyhmää ovat myös naisia kohtaavat ammattilaiset, joita koulutetaan kohtaamaan marginaalissa eläviä naisia ja tunnistamaan heidän tarpeitaan. Vaikuttamisviestinnällä pyritään vaikuttamaan naisiin kohdistuviin ennakkoluuloihin, stigmoihin ja stereotypioihin. Tavoitteena on vaikuttaa sekä asenteisiin että palveluiden rakenteisiin siten, että palveluissa otetaan paremmin huomioon naisten erityiset tarpeet ja avun hakemisen esteet vähenevät.

2. Toiminta käynnistyy

Supernovat-hanke käynnistyi toukokuussa 2021. Tiimissä tapahtui alkuvaiheessa yksi henkilövaihdos, joten hanketiimi oli täysimääräisenä rekrytoitu ja aloittanut työnsä syksyllä 2021. Alussa keskityttiin rakentamaan tiimityölle, sisäiselle viestinnälle ja työhyvinvoinnille kantavat rakenteet, joiden turvin projektitiimi jaksaa tehdä työtä ajoittain rankkojenkin aiheiden parissa. Projektipäällikkö laati kaikille työntekijöille tehtävänkuvaukset, jotka johtoryhmä hyväksyi. Hankkeen perustehtävää kirkastettiin sanoittamalla yhdessä hankkeen visiota, arvoja, palvelulupauksia ja kehittämiskohteita. Hankkeelle laadittiin viestintä- ja arviointisuunnitelmat.

Tiimi sai koulutusta nais erityisen työn määrittelyyn ja traumainformoituun työotteeseen. Osa työntekijöistä suoritti lisäksi Laurea ammattikorkeakoulun Nais erityisyys rikosseuraamus alalla -koulutuksen (5 op). Tiimille etsittiin hankkeen toimintaympäristöä tunteva työnohjaaja ja käynnistettiin ryhmätyönohjaus.

Tiimi verkostoitui muiden nais erityististä työtä tekevien toimijoiden ja hankkeen kohderyhmää tavoittavien palveluiden kanssa. Projektipäällikkö haastatteli tärkeimpiä sidosryhmiä ja kartoitti toimintakenttää ja tarpeita toimintasuunnitelman tarkentamiseksi. Hankkeelle perustettiin ohjausryhmä.

Hankkeelle laadittiin henkilötietolain mukainen tietosuojaseloste, jonka tarkisti Soste ry:n lakimies. Tiimissä sovittiin raportointikäytännöistä ja luotiin niihin tarvittavat lomakkeistot Webropol-alustalle. Hankkeen kotisivut ja sosiaalisen median kanavat avautuivat syksyllä ja joulukuussa toteutettiin ensimmäinen viestintäkampanja.

Alati muuttuvat koronasuositukset toivat toiminnan suunnitteluun lisähaastetta, mutta syksyn 2021 aikana päästiin onneksi toteuttamaan tapahtumia ja ryhmiä myös kasvokkain kohderyhmän naisten parissa.

3. Ryhmätoiminta ja tapahtumat

SuperNOVAT-vertaistukiryhmä on seitsemän kokoontumisen kokonaisuus, jossa jokaisella ryhmäkerralla käsitellään yhtä naisen identiteettiin liittyvää teemaa. Toiminnan ydin on kokemusmentorin ja ryhmätoiminnan ohjaajan työparityö. Ryhmätoiminnan ohjaaja huolehtii kokoontumisen rakenteesta ja turvallisuudesta ilmapiiristä. Kokemusmentorilla on tärkeä rooli ryhmään osallistuvana "sillanrakentajana", joka tuo toivoa muutoksesta omalla tarinallaan ja puhumalla ryhmäläisten kanssa samaa kieltä.

Ensimmäisen hankekauden aikana luotiin sisällöt ja ohjaajan opas SuperNOVAT-ryhmämallille. SuperNOVAT-ryhmiä toteutettiin Hämeenlinnan vankilan kuntoutusosastolla, Vanajan vankilassa sekä Suur-Helsingin valkonauhan Liisankodissa. Lisäksi ryhmiä käynnitettiin Tampereella Silta-valmennuksen naisten yhteisössä ja Hämeenlinnan vankilan eri osastoilla, mutta ryhmät keskeytyivät sairauspoissaolojen ja yksiköiden aikatauluhaasteiden vuoksi.

PäihdeNOVAT-ryhmämallin sisällön rakentaminen aloitettiin ensimmäisen hankekauden aikana. E erityisen tärkeäksi koettiin tavoittaa vielä päihdemaailmassa eläviä palveluiden ulkopuolella olevia naisia ja saada heidät osallisiksi sisältöjen suunnitteluun. Heidän tavoittamiseksi käynnistettiin yhteistyö Tampereen Pro-tukipisteen etsivän työn ja A-kiltojen liiton etsivän naistyön kanssa. Yhteistyössä päätettiin pilotoida avoin matalan kynnyksen naisten ryhmä, joka ei edellytä päihdeettömyyttä tai päihdeettömyyden tavoitetta. Ryhmä käynnistyy keväällä 2022.

Suljettujen ryhmien lisäksi kokemusmentorit ja ryhmätoiminnan ohjaajat jalkautuivat tapaamaan naisia muun muassa Sahapuiston ja Junailijankadun asumisyksiköihin sekä Tampereen Vauvajengiin. Naisia kohdattiin myös hankkeen järjestämissä tapahtumissa kuten Vanajan vankilan syyspäivässä ja Liisankodin pikkujouluissa.

Ryhmätoiminnasta kiinnostuneille tai siihen osallistuville naisille tarjotaan mahdollisuutta yksilölliseen tukeen, jonka tavoitteena on madaltaa kynnystä ryhmiin osallistumiselle, löytää sopivat tukimuodot sekä kannatella osallistujia ryhmäprosessista nousevissa ajatuksissa ja tunteissa. Ensimmäisen hankekauden aikana yksilöllistä tukea tarvitsi kaksi naista, joiden kanssa pidettiin tiiviisti yhteyttä kesän 2021 aikana.

Lukuja vuodelta 2021

Ryhmätoimintaan osallistui	56 naista
Yksilöllistä tukea sai	2 naista
Tapahtumiin osallistui	63 naista
Toiminnassa mukana yhteensä	120 naista
SuperNOVAT ryhmiä	4
Naisten tapahtumia	2
Pop up ryhmiä	3

3.1. Ryhmätoiminnan tuloksia

SuperNOVAT-ryhmätoiminnan ja yksilötuen tavoitteena on antaa marginaalissa eläville naisille työkaluja oman hyvinvoinnin edistämiseen sekä eheään identiteettiin. Tavoitteen toteutumiselle on asetettu kolme kohderyhmän naisiin liittyvää tulospittaria:

- *Osallistujan luottamus ammattilaisiin ja avun hakemiseen on kasvanut (oivallukset ja muutokset toimintatavoissa)*
- *Osallistujan kyky käsitellä ristiriitoja on kasvanut (oivallukset ja muutokset toimintatavoissa)*
- *Osallistujat tunnistavat paremmin omia rooleja ja toimintatapoja (oivallukset ja muutokset toimintatavoissa)*

Tärkein arvioinnin ja tiedon keruun tapa toiminnan tuloksista olivat ryhmiä ohjanneiden työparien tekemä osallistuva havainnointi ja suullinen palaute, jota kirjattiin ylös välittömästi jokaisen ryhmäkerran jälkeen. Tulosten todentamisen mittareina toimivat naisten jakamat oivallukset ja konkreettiset muutokset, joita he kuvasivat tehneensä ryhmäprosessin aikana tai sen jälkeen.

Ryhmät antoivat osallistujille eheyttäviä kokemuksia muihin tukeutumisesta ja muuttivat suhtautumista ammattilaisiin. Osallistujat kokivat ja sanoittivat helpotuksen tunteita ja häpeän vähenemistä huomattessaan, että kun uskalsi puhua vaikeista aiheista, muut jakoivatkin samoja

kokemuksia. Erityisen oivalluttavaa sekä ryhmäläisille että ohjaajille oli se, että myös ryhmätöinnin ohjaajat sosiaalialan ammattilaisina jakoivat kipukohtia ja oivalluksia, joita naisena elämiseen liittyi.

Yhdessä todettiin, että ei olekaan asiakkaiden ja ammattilaisten asioita, vaan ihmisten asioita.

Ryhmien aikana oli havaittavissa, että naisten luottamus ryhmään ja rohkeus puhua omista asioista kasvoivat. Osa osallistujista oli alussa hiljaisia tai ilmaisia, ettei yleensä viihdy ryhmätilanteissa. Ryhmien edetessä puhe kuitenkin lisääntyi ja luottamuksen kasvu näkyi myös siinä, että jakaminen muuttui rehellisemmäksi ja avoimemmaksi.

Ryhmäläiset kuvasivat useasti puhuvansa ryhmässä ensi kertaa asioista, joista eivät ole aiemmin uskaltaneet kertoa muille. Tämä todensi, että kynnyks muihin tukeutumiseen oli madaltunut.

Voimavarojen tunnistaminen oli ryhmäläisille haastavaa, mikä herätti työparit muokkaamaan ryhmien alustuksia ja sanastoa ymmärrettävämpään suuntaan.

Vertaisryhmän kannustava ilmapiiri toimi kuitenkin osallistujille peilinä, jossa löydettiin toisista vahvuuksia, vaikka niitä oli vaikea tunnistaa itsessä.

Toisten tukemista ja kehumista syntyi ryhmissä spontaanisti. Tämä nostatti silminnähden osallistujien mielialaa. Osallistujat myös sanoittivat muun muassa ahdistuksen vähentyneen ryhmän aikana. Marginaalissa eläneillä naisilla on usein huonoja kokemuksia ryhmätilanteista tai muihin naisiin tukeutumisesta, mutta SuperNOVAT-ryhmät antoivat korjaavia kokemuksia naisten keskinäisestä tuesta.

Eräs ryhmätöimintaan varauksella suhtautunut nainen kuvasi, että tämä oli ensimmäinen hyvä ryhmäkokemus hänen elämässään. Korjaavat kokemukset ovat merkittäviä, jotta tuen hakeminen jatkossa helpottuu.

Omien rajojen ja ihmissuhteiden teemat herättivät erityisen paljon keskustelua kaikissa ryhmissä.

Omien rajojen tunnistaminen oli monelle vaikeaa, ja ryhmän aikana syntyi oivalluksia esimerkiksi omasta miellyttämisen tarpeesta ja siihen liittyvistä toimintatavoista.

Osallistujat kuvasivat jälkepäin tehneensä konkreettisia muutoksia ihmissuhteissaan ja omassa toiminnassaan oivallettuaan mikä tulee omaa hyvinvointia.

Vertaisryhmät ja erityisesti kokemusmentorin esimerkki herättivät osallistujissa toivoa ja muutoshalua. Vankilaryhmissä pohdittiin, mitä halutaan tehdä vapautumisen jälkeen sekä jaettiin konkreettisia suunnitelmia ja unelmia. Ryhmäkertoihin sisältyi myös toiminnallisuutta, mikä antoi onnistumisen kokemuksia ja ideoita siitä, millainen tekeminen voisi olla itselle mieluisaa myös laitospuolella. Vankilahenkilöstöltä saatiin positiivista palautetta siitä, että ulkopuoliset vierailijat ja erityisesti toipumisessa pidemmällä olevat kokemusmentorit tuovat vankilan arkeen kaivattua näkökulmaa vankilan ulkopuolisesta elämästä ja tulevaisuudesta.

PäihdeNOVAT-ryhmiä ei ensimmäisen hankekauden aikana ehditty toteuttaa kokonaisina prosesseina. Päihteiden käyttöä ja naisen roolia päihdemaailmassa kuitenkin sivuttiin myös kaikissa SuperNOVAT-ryhmissä. Ryhmissä pohdittiin rehellisesti omaa suhdetta päihteiden käyttöön ja asetettiin siihen liittyviä tavoitteita. Kaikki osallistujat eivät tavoitelleet päihteetöntä elämää, mutta muutokset näkyivät esimerkiksi rajanvetoina ja tavoitteina suhteessa päihdemaailman ihmissuhteisiin. Ryhmäläiset tunnistivat ja sanoittivat rehellisesti omia toimintatapojaan suhteessa päihteiden käyttöön.

SuperNOVAT-ryhmän tavoitteet kohdistuivat myös henkilökuntaan yksiköissä, joissa ryhmiä toteutetaan. Henkilökuntaan liittyville tavoitteille oli asetettu kaksi mittaria:

- *Henkilökunta on saanut uusia työkaluja tai työtapoja*
- *Henkilökunnan ymmärrys naisten tarpeita kohtaan on kasvanut*

Lisäksi suunnitelmana oli kartoittaa henkilöstöltä jokaisen ryhmäprosessin aikana havaittuja vaikutuksia, esimerkiksi ovatko ryhmät vähentäneet riitoja tai häiriöitä yksiköissä.

Henkilöstön osallistaminen arviointiin osoittautui haastavaksi erityisesti vankilamaailmassa, missä tehdään vuorotyötä ja henkilöstön vaihtuvuus on suurta. Ne henkilökunnan edustajat, jotka osallistuivat toimintaan koko prosessin ajan, kuvasivat saaneensa erityisesti kokemusmentorin kertomuksista uusia ajatuksia ja näkökulmia työhönsä. Kattavampaa henkilöstön kuulemistä ei vielä ensimmäisen hankesyksyn aikana pystytty toteuttamaan.

4. Koulutukset

Ensimmäisen hankekauden aikana konsultoitiin sidosryhmien edustajia ja erityisesti rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöä koulutustarpeista. Hankehakemuksen laatimisen jälkeen rikosseuraamusalan nykyisille ja tuleville ammattilaisille on käynnistetty paljon koulutusta nais erityisistä teemoista.

Hankkeessa haluttiin välttää päällekkäinen tarjonta ja löytää aukkopaidat, joissa koulutustarvetta vielä on. Ennen koulutusteemojen valintaa ja materiaalien tuottamista haluttiin myös saada kontaktia kohderyhmään ja suunnitella koulutuksia heidän tarpeidensa ja kokemustensa pohjalta. Kartoituksen pohjalta suunnitellut koulutukset toteutuvat vuoden 2022 aikana. Koulutustoiminnassa verkostoiduttiin ja käynnistettiin yhteistyö nais erityisen työn verkoston ja mm. Naiset näkyviksi -toiminnan ja RIKSU-hankkeen kanssa.

Hankehenkilöstö vieraili kouluttamassa nais erityisen työn teemoista mm. etsivää työtä lähityötä tekeville, KEIJO-kokemusasiantuntijaopiskelijoille, sosionomiopiskelijoille ja Huudikoutseille. Ammattilaisia tavoitettiin myös muun muassa Vanajan vankilan syyspäivässä ja Asunnottomien yön tapahtumassa, missä hanke piti puheenvuoron naisten asunnottomuudesta.

-

**Koulutuksissa ja tapahtumissa kohdattiin
43 ammattilaista**
-

**Naiserityisyyskoulutusta sai
70 sosiaalialan opiskelijaa**
-

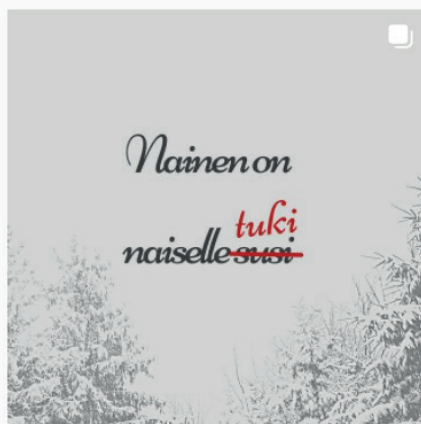
**Hämeenlinnan Asunnottomien yön
etätapahtumaa seurasi 697 henkilöä**

5. Viestintä ja vaikuttaminen

Hankkeelle laadittiin viestintäsuunnitelma, jossa tarkennettiin viestinnällistä linjaa ja tavoitteita. Hankkeen viestinnän pääperiaate on tuottaa selkeää ja toivoa luovaa viestintää naisilta naisille. Viestintä tuo esiin naiseuden moninaisuutta, inhimillisyyttä ja antaa toivoa ja voimaa kohderyhmään kuuluville naisille ja heitä kohtaaville ammattilaisille. Viestintä on mahdollisimman saavutettavaa. Sen tavoitteena on yhdistää ihmisiä, joten viestinnässä vältetään kahtiajakojen luomista ja ammattijargonia. Hankkeen viestintä on tavoitteellista, mutta rentoa ja kohderyhmänsä ja tekijöidensä näköistä.

Hankkeen kotisivujen sisältöä alettiin rakentaa syksyllä 2021. Silloin avautuivat myös hankkeen sosiaalisen median kanavat Facebookissa ja Instagramissa. Facebook-sivu sai vuoden aikana 419 seuraajaa ja Instagram-tili sai noin 219 seuraajaa. Hankkeen ensimmäinen viestintäkampanja oli joulukuussa 2021 toteutettu joulukalenteri *24 viestiä naisilta naisille*. Kampanjassa erilaisissa elämäntilanteissa olevat naiset eri puolilta Suomea jakoivat toivoa, lohdutusta, ajatusten herätelyä ja kannustusta toisilleen sosiaalisen median kautta.

Kampanjalla haluttiin käynnistää hankkeen sosiaalisen median tuotanto tavalla, joka osallistaa erilaiset naiset mukaan sisällön tuottamiseen omalla äänellään ja tyyllillään. Tavoitteena oli saada hankkeen sosiaalisen median kanaville seuraajia ja luoda mielikuvaa hankkeesta ja viestinnästä, joka toimii "naisilta naisille" periaatteella. Joulukalenterikampanjaan tuottivat sisältöä noin 50 erilaisissa tilanteissa elävää naista ja ammattilaista.

6. Henkilöstö

Supernovat-hankkeessa työskentelee viisi työntekijää (5 htv): projektipäällikkö, kaksi kokemusmentoria ja kaksi ryhmätoiminnan ohjaajaa. Työsuhteet jakautuvat molempiin toteuttajajärjestöihin, mutta koko hankehenkilöstö työskentelee yhtenä kiinteänä tiiminä. Vuoden 2021 aikana Supernovat-hankkeessa työskentelivät:

Projektipäällikkö Ira Selkälä

- **Työsuhde:** 10.5.2021 alkaen Naistenkartano ry 50 %, VVA ry 50 %
- **Työnkuva:** Esihenkilötyö koko hanketiimille, hankehallinto, koulutusten ja viestinnän koordinointi

Ryhmätoiminnan ohjaaja Anni Peltoniemi

- **Työsuhde:** 100%, josta ajalla 1.4.-31.5.2021 työajasta 60 % Supernovat hankkeelle, ajalla 1.6.-30.6.2021 työajasta 80 % Supernovat-hankkeelle ja 1.7.2021 alkaen 100% Supernovat-hankkeelle
- **Työnkuva:** Supernovat-ryhmien ohjaaminen ja kehittäminen työparina kokemusmentorin kanssa, yksilötuki, muu hanketyö

Ryhmätoiminnan ohjaaja Minna-Elisa Rytönen

- **Työsuhde:** 24.5.2021-30.6.2021 50 % Naistenkartano ry, 1.7.2021 alkaen 100 % Naistenkartano ry
- **Työnkuva:** Supernovat-ryhmien ohjaaminen ja kehittäminen työparina kokemusmentorin kanssa, yksilötuki, muu hanketyö

Kokemusmentori Riikka Tuomi

- **Työsuhde:** 1.6.2021 alkaen 100 % Vailla vakinaista asuntoa ry
- **Työnkuva:** Supernovat-ryhmien ohjaaminen ja kehittäminen työparina ryhmätoiminnan ohjaajan kanssa, yksilötuki, muu hanketyö

Kokemusmentori Tii Judén

- **Työsuhde:** 25.5.2021-4.10.2021 100 % Vailla vakinaista asuntoa ry
- **Työnkuva:** Supernovat-ryhmien ohjaaminen ja kehittäminen työparina ryhmätoiminnan ohjaajan kanssa, yksilötuki, muu hanketyö

Kokemusmentori Laura Bredin

- **Työsuhde:** 1.12.2021-31.12.2021 Työharjoittelu 100 % Vailla vakinaista asuntoa ry, jatkuu kokoaikaisena työsuhteena 1.1.2022 alkaen
- **Työnkuva:** Supernovat-ryhmien ohjaaminen ja kehittäminen työparina ryhmätoiminnan ohjaajan kanssa, yksilötuki, muu hanketyö

Supernovat -hanke

Muutosvoimaa tähdeltä toiselle

